

Предложение на Боян Кулов за позиция на АБУЧ

относно предложенията за закона за училищното образование на Министерството на образованието, младежта и науката от 29.04.2010

От 2007 година насам настъпиха много съществени положителни изменения в образователната дейност сред българите в чужбина. Беше силно активизирано и разширено публичното обсъждане на редица предложения за държавни документи, включително няколко проекта-закона за образованието и за българите живеещи в чужбина, както и проект за Национална стратегия за работа с българите по света. Дирекция „Координация и контрол на средното образование“ на Министерството на образованието и науката (МОН) по координацията на дейностите по обучение по български език и литература, история и география на България към дипломатическите представителства на Република България (Изменения и допълнения на устройствения правилник на Министерството на образованието и науката, публикувани в бр. 61 на „Държавен вестник“, в сила от 08.07.2008 г.). Несъмнено най-важната промяна досега беше изготвената през 2009 година, в тясно взаимодействие с АБУЧ, Национална програма „Роден език и литература“, която възобнови финансиране на образователни дейности сред българите в чужбина извън държавните училища .

Настоящият проект-закон предлага още по-съществен напредък в тази област. За първи път в българската история , наред с държавните училища зад граница , придобиват законен статут и се включват в образователната система на Република България няколко десетки училища към дипломатическите и консулските представителства на Република България , в които се организира обучение не само за децата на българските държавни служители, а за всички българи, живеещи извън границите на родината си . Предлаганите тук допълнения и поправки (в червено) допринасят за развитието на този несъмнен успех, който напълно съответства на нарастващата роля и значение на българските общности зад граница.

Глава първа (Нов член) (1) **Образованието на българската диаспора по български език , история, география и култура на България , както и разпространението на българския език и култура по света, са основни национални приоритети и. Държавната система за училищно образование включва програми за подпомагане на местните общности и организации за тяхната реализация .** (Аргумент: Целта е да се включат нелицензираните училища и детски градини, както и да се подпомагат тези лица, които имат желание да създадат такива. Така българската държава получава възможността да подпомага диференцирано целия спектър от училища зад граница, съобразно техните специфични нужди. Тук се включват учебни програми в училища на други държави, които преподават български език и култура, както и звена, в които потребностите от лицензирано обучение не са ярко изявиени, за сметка на изучаването, възстановяването, съхраняването и поддържането на българския език и култура .)

(2) Обществено -държавното начало е ръководно при организацията на образованието по български език , история, география и култура на България в чужбина.

Чл. 19. (1) Държавата полага особена грижа за децата и учениците, за които българският език не е майчин, както и за тези, които са ре-интродуцирани в българска езикова среда, като създава допълнителни условия за усвояване на българския книжовен език. (имат се предвид български деца завърнали се в родината)

Чл. 19. (нова алинея) Учениците, ре-интродуцирани в българската образователна система, имат право на допълнителни часове по български език , литература, история и география на България в часовете за задължителни збираема или свободноизбираема подготовка по индивидуални учебни програми .

Чл. 47. (1) Български училища в чужбина са държавни училища, създадени и осъществяващи дейност на територията на друга държава в съответствие с този закон и при условията на международен договор, в случай че такъв е сключен.

(2) За български училища в чужбина се считат и училищата към дипломатическите и консулските представителства на Република България, в които се организира обучение , включително **предучилищно възпитание и подготовка**, за български граждани и българи, живеещи извън Република България, по български език и литература, по история и по география на България. Обучението се провежда по учебни програми, утвърдени от министъра на образованието, младежта и науката.

(3) За осъществяване на обучението по ал. 2 българската държава осигурява учители ?, учебници, учебни помагала, методическа и **финансова** помощ. (Има се предвид съществуващата програма „Роден език и литература” . Възможностите на държавата да осигурява учители в чужбина за а училищата към посолствата са неголеми и може би тази дума трябва да отпадне.)

(4) Условията и редът за организиране, провеждане и признаване на обучението по предходните алинеи се уреждат с акт на Министерския съвет , *който следва да бъде приет в 6-месечен срок от влизане на закона в сила.*

(5 нова): “Обучението в училищата по ал.2 се осъществява по адаптиран и учебни програм и. Поставя се особено ударение върху извънкласната и извънучилищна дейност. ”

(6 нова) “Министърът на образованието, младежта и науката организира ежегодно повишаване то на квалификация на училите в училищата.

(7 нова) Министърът на образованието, младежта и науката организира поддържането на електронен регистър на българските училища в чужбина.

Настоящата позиция е изготвена от Управителния съвет на АБУЧ въз основа на мнения и предложения на членовете на асоциацията. Основа на позицията е както конституционното право да се изучава български език, така и проблемите и особеностите на целия спектър от образователни звена, представени в АБУЧ . Ето защо се надяваме нашите предложения да намерят място в окончателния вариант на Закона за училищно образование.